สมุดปกขาว:

รับรองเพศสภาพ

รู้จัก เข้าใจ

(ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ
การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ.....
The Gender Identity, Gender Expression,
And Sex Characteristics Act. B.E. 256x (GEN-ACT).

สมุดปกขาว:

รับรองเพศสภาพ

รู้จัก เข้าใจ

(ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ
การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ....
The Gender Identity, Gender Expression,
And Sex Characteristics Act. B.E. 256x (GEN-ACT).

UNDP

มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกระเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
The Foundation of Transgender Alliance for Human Rights

สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย
Rainbow Sky Association of Thailand (RSAT)

สมาคมบุคคลข้ามเพศแห่งประเทศไทย
TRANSSEXUAL ASSOCIATION OF THAILAND

สมุดปกขาว:
รับรองเพศสภาพ รู้จัก เข้าใจ

(ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ

The Gender Identity, Gender Expression, And Sex Characteristics Act. B.E. 256x (GEN-ACT)

ที่ปรึกษาและสนับสนุนการจัดพิมพ์:

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNDP Thailand)

มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน

สมาคมบุคคลข้ามเพศแห่งประเทศไทย

สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

ผู้เรียบเรียง: กองเลขาคณะกรรมการ GEN-ACT
และคุณโอปอล์ ประภาวดี

บรรณาธิการ: ผศ.ดร.รณภูมิ สามัคคีคารมย์ ผศ.ดร.อารยา สุขสม
คุณยลลดา เกริกก้อง สวนยศ คุณกิตตินันท์ ธรมธัช

ประสานงาน: คุณเอกรินทร์ เกิดสูง คุณอภิญญา ผดุงโชค

ผู้แปล: คุณแอร์ เจ็งตระกูล

รูปเล่ม: Agaligo motif.co.,ltd.

พิมพ์ครั้งที่ 1: กันยายน 2565

จัดพิมพ์โดย: สำนักงานกองเลขาคณะกรรมการ GEN-ACT
The Foundation of Transgender Alliance for Human Rights (Thai TGA)
ห้อง 829 ชั้น 2 บางแคคอนโดทาวน์ ถนนเพชรเกษม แขวงบางแคเหนือ
เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160
E-mail: thaitga@gmail.com Web-site: www.thaitga.com โทร: 095-361-5796

ISBN:

พิมพ์ที่: P&P printing Prepress

คำนำ

จาก ผศ.ดร.รณภูมิ สามัคคีคารมย์:
มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน (Thai TGA)

สมุดปกขาว: รับรองเพศสภาพ รู้จัก เข้าใจ (ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ The Gender Identity, Gender Expression, And Sex Characteristics Act. B.E. 256x (GEN-ACT) ฉบับนี้ สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อให้ทุกคนได้ลองเปิดใจทำความเข้าใจ แม้ว่าเรื่องนี้จะมีความซับซ้อนและท้าทายต่อความคิดความเชื่อในเรื่องเพศของคนเรา โดยเฉพาะในบริบทของสังคมไทย และยังท้าทายต่อจินตนาการของคนไทยในการเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมหลักในการสร้างสรรค์สังคมไทย ดังนั้นหากทุกคน "เปิดใจ" ก่อนที่จะ "ทำความเข้าใจ" เรื่อง "ความเป็นธรรมทางเพศ" ผ่านสมุดปกขาวเล่มนี้ก็เสมือนการร่วมสร้างความพร้อมในการสร้างสรรค์สังคมไทยที่ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน

สมุดเล่มนี้ เป็นเพียงปุ๋ยเม็ดหนึ่งที่พยายามปลูกและดูแล "ความเป็นธรรมทางเพศ" ให้เกิดขึ้นในสังคมไทยในรูปแบบของคณะกรรมการจัดทำร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ.... ในขณะที่ ดิน ต้นไม้ น้ำ อากาศ ซึ่งจำเป็นต่อการมีชีวิตและเติบโตของ "ความเป็นธรรมทางเพศ" ได้ถูกพี่น้อง และเพื่อนภาคีที่ดำเนินงานมาตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และผลผลิตที่จะเกิดในอนาคตได้วางรากฐาน กระตุ้น ท้าทาย และจารึกไว้อย่างยาวนาน ซึ่งมีจำนวนมากโขเกินกว่าที่จะไล่เรียงรายชื่อได้ในคำนำนี้ ซึ่งคุณูปการใดที่จะเกิดขึ้นจากการร่วมเปิดใจทำความเข้าใจ การร่วมสร้างความพร้อมในการสร้างสรรค์สังคมไทยที่ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันคงต้องระลึกถึงพี่น้อง และเพื่อนภาคีทุกคน

สำหรับเนื้อหาหลักภายในสมุดปกขาวเล่มนี้ พยายามยิ่งที่จะช่วยให้ทุกคนได้รู้คำตอบว่าทำไมต้องมี (ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ.... และหากกฎหมายนี้มีอยู่จริงในสังคมไทย ใครบ้างที่จะได้สิทธิ และความเป็นธรรมจากกฎหมาย ข้อกังวลต่าง ๆ ที่หลายคนจินตนาการจะคลี่คลายได้อย่างไร และส่วนที่สำคัญอีกส่วนคือ รายละเอียดของกฎหมายรวมถึงที่ไปที่มาและคำอธิบายในรายหมวดและรายมาตราของกฎหมาย และส่วนท้ายที่เรานำเสนอรายชื่อคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่อาสามาขับเคลื่อนให้ร่างกฎหมายนี้เป็นจริงได้ในสังคมไทย พร้อมกับช่องทางที่ทุกคนสามารถร่วมเป็นส่วนหนึ่งกับการขับเคลื่อนกฎหมายนี้

ลองเปิดใจ และอ่านเพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน

ผศ.ดร.รณภูมิ สามัคคีคารมย์
ประธานและตัวแทน
คณะกรรมการจัดทำร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ
การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ....
กันยายน 2565

สารบัญ

1 ปฐมบท: ทำไมต้องมี (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้.....6

2 แก่นสารที่โดดเด่น ของ (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้..... 12

3 รายละเอียดทุกมาตรา ใน (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้..... 22

4 ใครได้ประโยชน์ จาก (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้.....40

5 ข้อกังวลที่สังคมมี ต่อ (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้..... 44

6 ภาคีเครือข่ายและคณะกรรมการฯ.....50

7 การมีส่วนร่วมของทุกคน.....54

1 ปฐมบท:
ทำไมต้องมี (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้

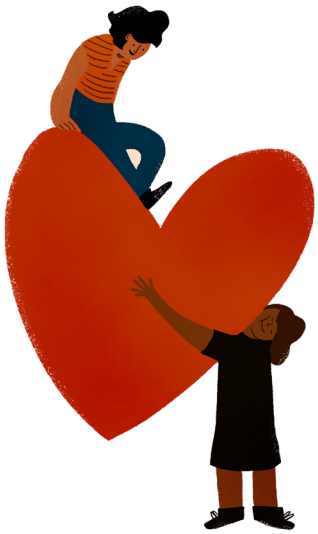

ทำไมต้องมี (ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ The Gender Identity, Gender Expression, And Sex Characteristics Act. B.E. 256x (GEN-ACT)?

เมื่อบุคคลคนหนึ่งถือกำเนิดขึ้นมา บุคคลจะได้รับ “สถานะบุคคล” ตามที่สังคมที่สังกัด ชีวิตจะดำเนินไปมีสิทธิโอกาสตามแต่สถานะบุคคลของตน สิ่งที่เข้ามากำหนด “สถานะบุคคล” คือ“กฎหมาย” เช่น ในสังคมไทย กฎหมายเป็นกฎหมายที่ครอบคลุมไว้สองเพศตามเพศสรีระ คือเพศหญิงและเพศชาย กฎหมายได้กำหนดไว้ว่าผู้ชายทำอะไรได้บ้าง ผู้หญิงทำอะไรได้บ้าง โดยละเลยหลงลืมไปว่าในสังคมนั้น ยังมีระบบเพศสภาพหรือเพศสภาวะที่หลากหลายและเลื่อนไหลได้ซึ่งอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเพศสรีระหรือไม่ก็ได้

ฉะนั้น วันที่คนที่มีเพศสภาพ LGBTIQNA+ ตระหนักหรือรับรู้ว่าตัวเองมีเพศสภาพอะไร และอาจไม่สอดคล้องกับเพศสรีระ จึงเท่ากับว่า วันนั้น คน ๆ นั้นไม่มีเพศสภาพตามกฎหมายกำหนดให้ใช้อีกแล้ว และวันนั้นเองเท่ากับว่าบุคคล ไม่มีสิทธิในเพศของตนอีกต่อไป และชีวิตของคน ๆ นั้นจึงถูกผลักให้กลายเป็นคนที่แตกต่าง ถูกละเลยถูกริดรอนสิทธิในการเข้าถึงโอกาส เข้าถึงทรัพยากร ตลอดจนถูกเลือกปฏิบัติ ถูกกลั่นแกล้ง รังแกและเกิดความรุนแรงทั้งทางตรงและเชิงโครงสร้างจากระบบต่าง ๆ ของสังคม

ที่ผ่านมาในสังคมไทยมีการร้องเรียน ฟ้องร้อง การถูกเลือกปฏิบัติและไม่ได้รับสิทธิซึ่งสะท้อนว่ามีความไม่เป็นธรรมทางเพศเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากทว่าส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบของการร้องเรียนเป็นรายกรณีไป ทั้งที่ความเป็นจริงรากเหง้าของปัญหา อยู่ที่ “กฎหมาย” ที่ไม่เป็นธรรม สิทธิทางกฎหมายที่ยังไม่ครอบคลุมถึงมิติของเพศสภาพแต่กลับยึดติดกับเพศกำเนิด

จากรายงานการวิจัยเรื่อง **“ความต้องการ ปัญหา อุปสรรคของบุคคลข้ามเพศเกี่ยวเนื่องกับการรับรองสถานภาพและคำนำหน้านาม”** (Thai TGA, 2558) จากกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนร่วม 265 คน พบว่า บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศต้องพบกับปัญหาการรับรองเพศสภาวะทางกฎหมายมี 4 อันดับ ดังนี้

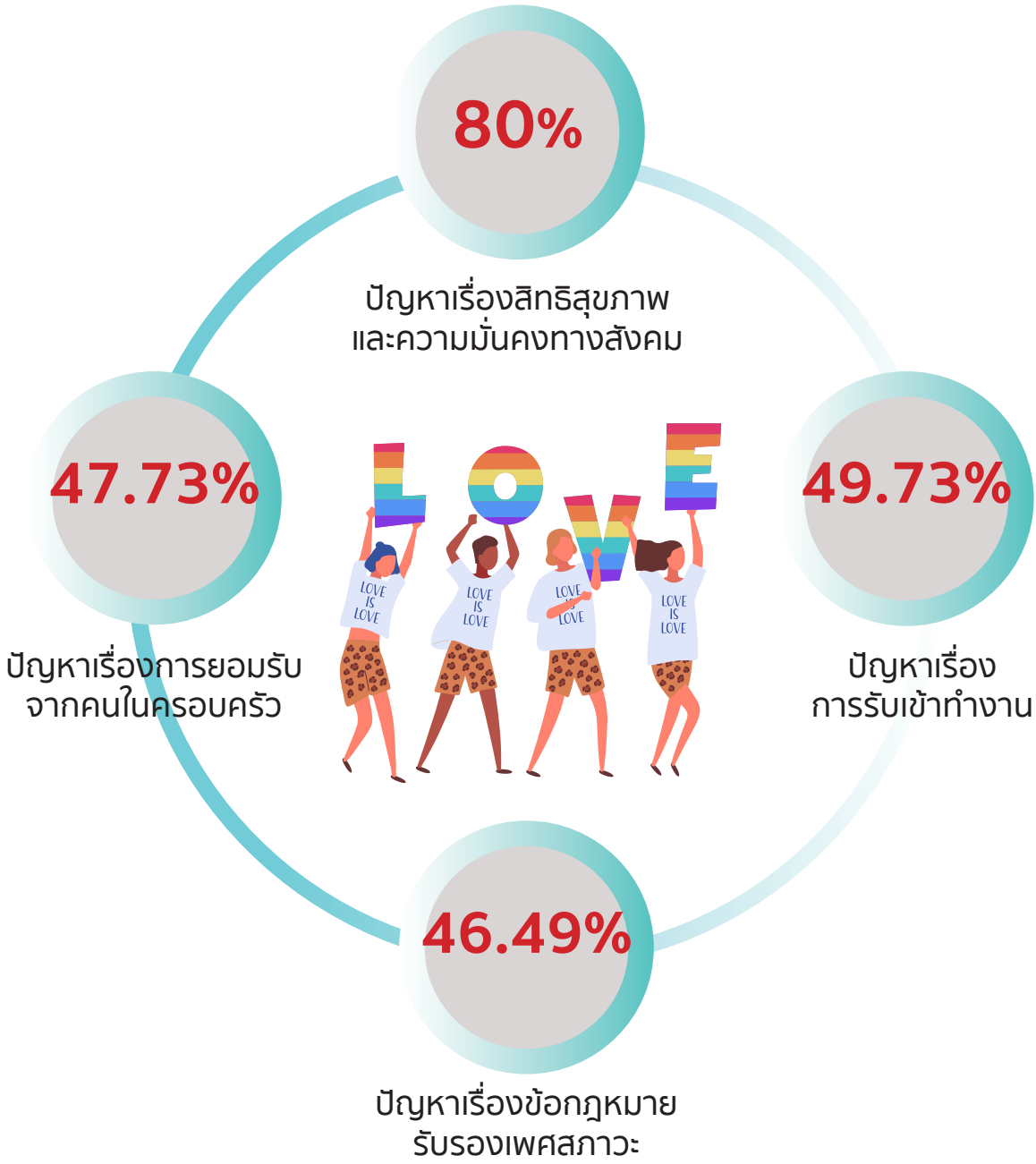

ดังนั้นสิ่งที่จะสร้างความยั่งยืน และเข้าถึงโอกาส ตลอดจนความปลอดภัยในการดำรงชีวิต ความมั่นคงทางอาชีพ ตามหลักสิทธิมนุษยชนสากลได้อย่างแท้จริง คือสังคมไทยต้องมีการบัญญัติกฎหมายนี้ขึ้นเพื่อรับรองสิทธิของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศและให้สังคมมีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์โลกที่ต่างยอมรับว่า มนุษย์นั้นมีความเลื่อนไหลทางเพศ และการเลือกเพศของมนุษย์ไม่ใช่ความป่วยไข้ หากเป็นเจตจำนงเสรีที่มนุษย์คนหนึ่งพึงทำได้อย่างอิสระ และรัฐมีหน้าที่ปกป้อง คุ้มครอง ส่งเสริม

กฎหมายนี้ไม่ได้เป็นการเรียกร้องลอย ๆ หากเกิดขึ้นโดยอิงตามหลักสากล โดยเฉพาะจาก **หลักการยอร์กยากาตา (The Yogyakarta Principles)** ในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ [1] ตามหลักการที่ว่า

"มนุษย์ทุกคนย่อมเกิดมาโดยอิสระและเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิต่าง ๆ บรรดาสิทธิมนุษยชนทั้งหมดล้วนมีความเป็นสากล มีความยึดโยงซึ่งกันและกันไม่สามารถแบ่งแยกจากกันได้ และมีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกัน "วิถีทางเพศ [2] (Sexual Orientation) อัตลักษณ์ทางเพศ [3] (Gender Identity) เป็นส่วนสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล และจักต้องไม่เป็นเหตุผลของการเลือกปฏิบัติหรือกระทำทารุณกรรม" [4]

---

[1] หลักการนี้เป็นผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน นักนิติศาสตร์ระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาหลักการต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ ณ มหาวิทยาลัย Gadjah Made เมืองยอร์กยากาตา ประเทศอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 6-9 พ.ย. 2549 โดยมีประเด็นสำคัญคือการยืนยันมาตรฐานกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศที่มีผลผูกพันรัฐภาคีให้ปฏิบัติตามพันธกรณีเพื่อสร้างหลักประกันคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้ก้าวไปสู่ความเสมอภาค เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

[2] วิถีทางเพศหรือ sexual orientation หมายถึงการที่บุคคลหนึ่งมีความรู้สึกดึงดูด สนใจ ลึกซึ้งทางอารมณ์ ความรักใคร่ และทางเพศ และในสัมพันธภาพที่มีทั้งลักษณะความใกล้ชิดทางเพศสัมพันธ์ และในทางเพศ ที่มีต่อปัจเจกบุคคล ซึ่งมีเพศสภาพ (gender) ที่แตกต่างไป หรือมีเพศสภาพเดียวกัน หรือมีมากกว่าหนึ่งเพศสภาพ

[3] อัตลักษณ์ทางเพศ หรือ gender identity หมายถึงประสบการณ์ทางเพศสภาพ (gender) อันสามารถรู้สึกได้ภายในของแต่ละบุคคลและเป็นของปัจเจกบุคคลซึ่งอาจสอดคล้องหรือไม่ก็ได้กับเพศซึ่งระบุไว้เมื่อแรกเกิด รวมทั้งความรู้สึกของบุคคลในร่างกาย (ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ หรือระบบการทำงานของร่างกาย ด้วยวิธีทางการแพทย์ การศัลยกรรม หรือวิธีการอื่นใด ทั้งโดยการตัดสินใจเลือกโดยอิสระและการแสดงออกต่างๆ ทางเพศสภาพรวมทั้งการแต่งกาย คำพูด และกิริยาท่าทางต่างๆ)

[4] ไพศาล ลิขิตปรีชากุล (ผู้แปล). (2552). The Yoguakarta Principles on the Application of International Human Rights Law in Reiation to Sexual Orientation and Gender Identity หลักการยอกยาการ์ตา ว่าด้วยการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ , สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, กรุงเทพฯ.

จากการขับเคลื่อนของภาคีด้านสิทธิทางเพศที่ผ่านมาส่งผลให้สังคมไทยได้มีการตระหนักยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางเพศในระดับหนึ่ง หากแต่ยังไม่มีการปรับเปลี่ยนหรือบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อรับรองสิทธิและโอกาสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศผ่านการบัญญัติกฎหมายเพื่อรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพและการแสดงออกทางเพศสภาพดังกล่าวแม้จะมีการกล่าวถึงและเคลื่อนไหวมาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปี 2563 ได้มีการเคลื่อนไหวผลักดันอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นทางการ [5] จากสามภาคีหลักคือ มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน สมาคมบุคคลข้ามเพศแห่งประเทศไทยและสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย รวมไปถึงภาคีเครือข่ายด้านความหลากหลายทางเพศต่าง ๆ หลากหลายองค์กรทั้งภาคประชาสังคม ภาคการเมือง ภาคราชการที่เกี่ยวข้องต่างก็มีความเห็นพ้องต้องกันว่าถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทยควรมีการพัฒนา บัญญัติและขับเคลื่อนกฎหมายนี้ขึ้นมา มิใช่เพียงเพื่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ แต่เพื่อสิทธิโอกาสและสุขภาวะของคนทุกคนในสังคม

[5] การเสวนา “คำนำหน้า (ร่าง) ไหนที่ใช่เรา” อังคารที่ 8 ธันวาคม 2563 ณ ห้องประชุมกรรมาธิการ (สผ) 404 ชั้น 4 อาคารรัฐสภาเกียกกาย เวลา 09.00-12.00”

เมื่อเขาหรือเธอที่เป็น LGBTIQNA+
รับรู้ว่าตัวเองมีเพศสภาพอะไร
เท่ากับว่า ณ วันนั้น เขาหรือเธอ
ไม่มีเพศสภาพตามเพศกำเนิดอีกต่อไป
สิทธิจากเพศสภาพนั้นก็อาจจะหายตามไป
จากนั้น เขาหรือเธอยังต้องเผชิญกับการถูกเลือกปฏิบัติ
การถูก Bully สิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหานี้ได้อย่างตรงจุด
และยั่งยืนที่สุดคือ (ร่าง) พ.ร.บ. ฉบับนี้

กิตตินันท์ ธรมธัช (แดนนี่)
กรรมการ GEN-ACT และนายกสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย
งานเสวนาเปิด (ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ
และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ....
วันที่ 30 มิถุนายน 2565

2 แก่นสารที่โดดเด่น ใน (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้

“การออกกฎหมายฉบับนี้สิ่งที่ยากที่สุดคือ มันเป็นกฎหมายที่เปลี่ยน mind set ของคนทั้งสังคม เพราะเดิมทีสังคมไทยหรือรวมไปถึงสังคมโลกเคยมองว่าบุคคลที่เป็น LGBTIQNA+ นั้น เป็นบุคคลที่เจ็บป่วยทางจิต แต่ก็เป็นที่รับรู้กันแล้วว่า นั่นเป็นความเข้าใจผิด ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกได้ชี้แจงประเด็นนี้ไปแล้ว”

ผศ.ดร.อารยา สุขสม อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กองเลขาฯ ฝ่ายเขียน (ร่าง) พระราชบัญญัติ เป็นตัวแทนจากมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน ผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นคนรับหน้าที่นำข้อเสนอจากเครือข่ายต่าง ๆ มาร่างกฎหมายฉบับนี้ ได้กล่าวย้ำถึงความยากในการร่าง กระนั้นก็ตาม หลังจากที่ได้มีการร่างออกมาเรียบร้อยแล้ว ทุกฝ่ายต่างเห็นพ้องต้องกันว่านี่คือกฎหมายที่ก้าวหน้าและทันสมัยรวมถึงตอบรับความต้องการกับคนทุกกลุ่มอย่างลงตัว ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า เป็นกฎหมายที่ One for all โดยกฎหมายฉบับนี้ตั้งอยู่บนหลักสิทธิมนุษยชน 3 เรื่อง คือ

1) สิทธิการรับรองทางกฎหมาย โดยรัฐต้องกำหนดมาตรการรับรองสถานะความเป็นบุคคลให้ตรงกับเจตจำนงในเพศสภาพของบุคคลนั้น โดยไม่ต้องผ่านการรับรองหรือกระบวนการทางการแพทย์ หรือการเข้าสู่กระบวนการรักษาทางจิตเวช

2) สิทธิในการคุ้มครองการกระทำที่ไม่ชอบในทางการแพทย์ โดยเฉพาะกับกลุ่มบุคคล Intersex ต้องไม่ถูกบังคับให้เลือกเพศ ถือเป็นการกระทำทรมาน ละเมิดสิทธิมนุษยชน

3) สิทธิในการจัดให้มีมาตรฐานสูงสุดด้านสุขภาพรัฐต้องสร้างสิทธิในโอกาส และสร้างหลักประกันสุขภาพให้บุคคลเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้อย่างถ้วนหน้า

สำหรับรายละเอียดสาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีรายละเอียดอยู่ 6 หมวด ทั้ง 6 หมวด อยู่ภายใต้แนวคิด Self - Determination มีประเด็นสำคัญรายหมวด ดังนี้

หมวด 1
ว่าด้วยการรับรองและคุ้มครองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคล

กล่าวคือบุคคลต้องไม่ถูกบังคับให้เข้ารับการรักษาในทางการแพทย์ และสิทธิในการรับรองทางกฎหมายนี้ต้องรับรองตลอดระยะเวลาของชีวิต ในหนึ่งชีวิตมีสิทธิเปลี่ยนแปลงข้อมูลเพศได้โดยไม่จำกัดครั้ง

หมวด 2

ว่าด้วยการจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคล

ทั้งนี้การจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศได้แยกพิจารณาเป็นสองกลุ่มบุคคล คือ 1) บุคคลที่เป็นเด็ก (อายุน้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์) ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม ในกรณีที่ผู้แทนโดยชอบธรรมไม่ยินยอมต้องให้ศาลเป็นผู้ชี้โดยผ่านกระบวนการศาล 2) บุคคลที่ไม่ใช่เด็ก (อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์) ทำได้เลย โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม

ห้ามนายทะเบียนเรียกเอกสารนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้กฎหมายมี 2 ประเภทคือ

» ใบสูติบัตร สามารถปรับเปลี่ยนได้เมื่อเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ทางเพศ ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงการไปแก้ในใบสูติบัตรเดิม แต่เป็นการไปเพิ่มเติมสูติบัตรใบใหม่ตามอัตลักษณ์ใหม่ ในทางนิติกรรมเปรียบเหมือนการเปลี่ยนชื่อที่ต้องมีใบประจำต่อแนบแสดงชื่อเก่าและชื่อใหม่

» สำเนาทะเบียนบ้าน สามารถแก้ไขได้ตามอัตลักษณ์ใหม่ (เหมือนการเปลี่ยนชื่อ)

ห้ามนายทะเบียนเรียกเก็บเอกสารที่ยืนยันอัตลักษณ์นอกเหนือจากนี้ และการจดทะเบียนอัตลักษณ์ใหม่สามารถทำได้ในระยะเวลาไม่เกิน 15 วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอ ในกรณีที่ผู้แจ้งจดทะเบียนอยู่ต่างประเทศ สามารถยื่นผ่านสถานกงสุลไทยในประเทศนั้น ๆ

» อายุน้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมมากกว่า 18 ทำได้เลย

» ห้ามนายทะเบียนเรียกเอกสารอื่นนอกจากสูติบัตรและสำเนาทะเบียนบ้าน

» ไม่แก้สูติบัตร แต่เพิ่มสูติบัตรใหม่ เป็นใบประจำต่อแนบเหมือนการเปลี่ยนชื่อ

» สำเนาทะเบียนบ้านแก้ไขได้ตามอัตลักษณ์ใหม่

» สามารถจดแจ้งได้ภายใน 15 วัน

หมวด 3

ว่าด้วยการจดทะเบียนรับรองลักษณ์ทางเพศสภาพของเด็กที่มีเพศสรีระมากกว่าหนึ่งแบบ (Intersex)

ห้ามผ่าตัดเลือกเพศ หรือกระบวนการอื่นใดที่เป็นการแทรกแซงโดยปราศจากความยินยอมของเด็ก และเด็กสามารถเลือกเพศด้วยตนเองได้เมื่ออายุ 12 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้อาจเว้นการระบุเพศไว้จนกว่าจะอายุถึง 12 ปี ระหว่างนั้นอาจระบุเป็น Other/X จนกว่าจะอายุถึง 12 ปี เหตุที่ไม่ระบุ Other/X ไปตลอดชีวิตเพราะกฎหมายไทยยังไม่รองรับเพศ Other/X

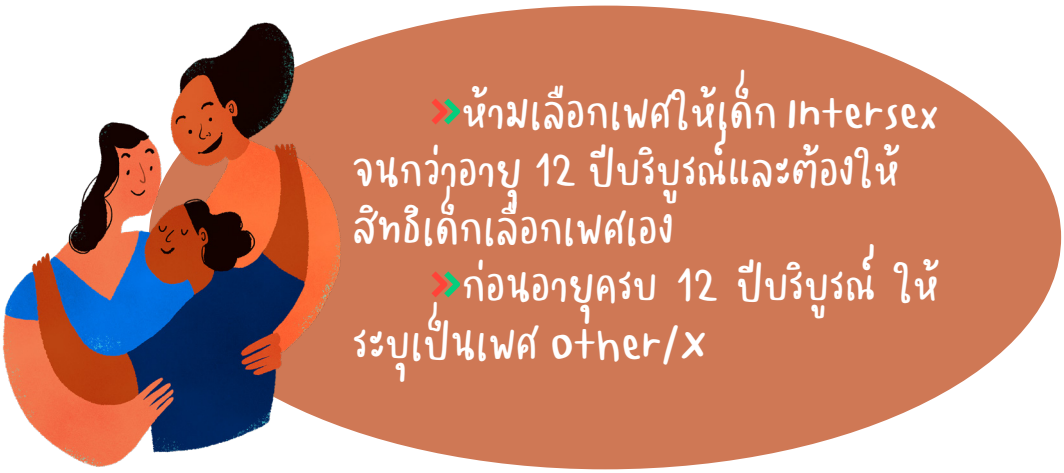

หมวด 4

ว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือและให้บริการด้านสุขภาวะทางเพศ

บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิในการมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ สิทธิด้านสุขภาพ ประกอบด้วยสิทธิต่างๆ แยกย่อยออกเป็น 2 ประการ คือ

1. สิทธิในสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์
2. สิทธิในการเข้าถึงและได้รับบริการด้านสุขภาพตามมาตรฐานสูงสุด

ไม่ว่าบุคคลนั้นประสงค์เข้าสู่กระบวนการการรักษาทางการแพทย์ด้วยวิธีการผ่าตัด หรือรักษาด้วยฮอร์โมนเพื่อเปลี่ยนแปลงเพศสภาพ บุคคลนั้นย่อมมีสิทธิ ดังนี้

» สิทธิที่จะได้รับคำปรึกษาด้านจิตวิทยา

» การสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้วิธีทางการแพทย์เพื่อยืนยันเพศสภาพโดยนักจิตวิทยา และผู้เชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม

» สิทธิได้รับความช่วยเหลือและได้รับบริการด้านสุขภาวะทางเพศโดยถ้วนหน้า

หมวด 5

ว่าด้วยผลของการจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ

มีรายละเอียดทั้งหมด 10 มาตรา โดยแต่ละมาตราจะมีผลทางกฎหมายที่เกี่ยวโยงกับกฎหมายอื่น ๆ เช่น กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อให้บุคคลนั้น ๆ มีสิทธิและหน้าที่ตามเพศสภาพที่ตนแจ้งจด ได้รับสิทธิอื่น ๆ ในการดำรงชีวิตตามเจตจำนง เช่น สิทธิในการสมรส สิทธิเพื่อเข้าสู่กระบวนการใช้วิธีทางการแพทย์เพื่อยืนยันเพศสภาพ และระบุข้อมูลเรื่องเพศเป็นกฎหมายคุ้มครองส่วนบุคคล

» ผลจากการจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ เกี่ยวโยงกับกฎหมายอื่น ๆ ทำให้ได้รับสิทธิสวัสดิภาพตามกฎหมายในมาตรานั้น ๆ เช่น กฎหมายคุ้มครองแรงงาน สิทธิทำแท้งปลอดภัย

» เฉกเช่นเดียวกับบุคลทั่วไป

หมวด 6
ว่าด้วยการป้องกันการเลือกปฏิบัติและการส่งเสริมความเสมอภาค

โดยมีรายละเอียดเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งวิถีทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศสภาพ โดยให้ใช้กฎหมายฉบับนี้บังคับกับภาคเอกชน รวมถึงหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะทั้งหลาย ตลอดจนเจ้าหน้าที่และผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลหรือจัดเก็บข้อมูลทางเพศของบุคคล

» ผลจากการจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ ใช้ป้องกันการเลือกปฏิบัติได้

กล่าวโดยสรุป ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ มีรายละเอียด 29 มาตรา มีหลักการที่สำคัญ และกล่าวให้เข้าใจง่าย ๆ ได้ 3 ประการคือ

1) ตั้งอยู่บนหลักการ Self - Determination ห้ามมีการบังคับให้ผ่านกระบวนการแปลงเพศ กระบวนการพิสูจน์ทางการแพทย์ การตรวจสุขภาพจิต

2) ห้ามมีใครเลือกอัตลักษณ์ทางเพศให้

3) เมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้เลือกอัตลักษณ์ทางเพศของตนเองแล้ว ต้องมีการให้บริการตามมาตรฐานทางสาธารณสุขและดำรงชีวิตอย่างมีสุขภาวะทัดเทียมกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม

สิ่งที่ยากที่สุด
ในการจัดทำ (ร่าง) กฎหมายฉบับนี้
คือการพยายามเปลี่ยนวิธีคิดของคนทั้งสังคม
ประโยชน์ที่ได้จึงไม่เพียงจะเป็นประโยชน์เฉพาะกลุ่ม
แต่เป็นประโยชน์ของคนทั้งสังคม

ผศ.ดร.อารยา สุขสม
กองเลขาฯ ฝ่ายเขียน (ร่าง) พระราชบัญญัติ
และอาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
งานเสวนาเปิด (ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การ
แสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ....
วันที่ 30 มิถุนายน 2565

นี่คือกฎหมาย
ที่สะท้อนการวิวัฒน์พัฒนาของสังคมไทย
มากที่สุดฉบับหนึ่ง เป็นกฎหมายที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง
เพราะมีคนทุกภาคส่วนมาช่วยกันทำ
มาช่วยกันร่าง
จากแนวคิด ไปสู่การปฏิบัติ
แม้หนทางจะยังอีกยาวไกล
แต่นี่คือความสำเร็จระดับหนึ่งของประชาชน

ผศ.ดร.รณภูมิ สามัคคีคารมย์
ประธานกรรมการ GEN-ACT
และประธานมูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกระเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
งานเสวนาเปิด (ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ
การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ....
วันที่ 30 มิถุนายน 2565

3 รายละเอียดทุกมาตรา
ใน (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบ
ร่างพระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ
และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ.....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ
และคุณลักษณะทางเพศ

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันประเทศไทยมีการรับรองสถานภาพทางกฎหมายของบุคคลซึ่งจำแนกตามเพศชายและเพศหญิงเท่านั้น ส่งผลทำให้บุคคลซึ่งมีอัตลักษณ์ทางเพศสภาพแตกต่างจากเพศกำเนิด หรือมีการแสดงออกทางเพศสภาพแตกต่างไปจากอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคลนั้น หรือเป็นเพราะบุคคลนั้นมีเพศสรีระมากกว่าหนึ่งแบบได้กลายเป็นกลุ่มเป้าหมายจากการถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในพื้นที่สาธารณะอย่างกว้างขวาง อาทิ การจ้างงาน การเข้ารับบริการด้านสาธารณสุข การได้รับสวัสดิการสังคม การศึกษา การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ฯลฯ ตลอดจนได้รับการปฏิบัติจากบุคคลอื่นอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสม สภาพการณ์ดังกล่าวเป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยขาดมาตรการทางกฎหมายในการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ คุณลักษณะทางเพศ ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดสิทธิและหน้าที่ตามหลักการแสดงเจตจำนงของบุคคล (Self -Determination) สมควรให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองจากการถูกเลือกปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และผลในทางกฎหมายของการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศตามเจตจำนงของบุคคลเหล่านั้น อันเป็นการสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนสากลตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

ร่างพระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ

การแสดงออกทางเพศสภาพและคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ
การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ....."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"เพศ (Sex)" หมายถึง เพศสรีระที่แสดงถึงลักษณะทางเพศของบุคคลที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งบ่งชี้ว่าบุคคลนั้นเป็นเพศชายหรือเพศหญิงตามลักษณะของอวัยวะสืบพันธุ์

"เพศสภาพ (Gender Identity)" หมายถึง บทบาทความเป็นชาย ความเป็นหญิง หรือบทบาทความเป็นเพศสภาพในกรณีอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการสร้างและให้ความหมายโดยสังคม ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้และอาจมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละสภาพสังคมและวัฒนธรรมนั้น

"วิถีทางเพศ (Sexual Orientation)" หมายความว่า การที่บุคคลหนึ่งมีความรู้สึกดึงดูดสนใจลึกซึ้งทั้งทางอารมณ์ ความรักใคร่และทางเพศ และในสัมพันธ์ภาพที่มีทั้งลักษณะความใกล้ชิดกันทางเพศสัมพันธ์และในทางเพศ ที่มีต่อปัจเจกบุคคลซึ่งมีเพศสภาพที่แตกต่างไป หรือมีเพศสภาพเดียวกัน หรือมีมากกว่าหนึ่งเพศสภาพ

"อัตลักษณ์ทางเพศสภาพ (Gender Identity)" หมายความว่า ประสบการณ์ทางเพศสภาพอันสามารถรู้สึกได้ภายในของแต่ละบุคคลและเป็นของปัจเจกบุคคลซึ่งอาจสอดคล้องหรือไม่ก็ได้กับเพศซึ่งได้ระบุไว้เมื่อแรกเกิด รวมทั้งความรู้สึกของบุคคลในร่างกายซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ หรือระบบการทำงานของร่างกาย ด้วยวิธีทางการแพทย์ การศัลยกรรม หรือวิธีการอื่นใด ทั้งที่โดยการตัดสินใจเลือกโดยอิสระและการแสดงออกต่าง ๆ ทางเพศสภาพ รวมถึงการแต่งกาย คำพูด และกริยาท่าทางต่าง ๆ

"การแสดงออกทางเพศ (Gender Expression)" หมายความว่า การนำเสนอเพศสภาพของบุคคลผ่านการแสดงออกทางกายภาพรวมถึงการแต่งกาย การไว้ทรงผม การสวมเครื่องประดับ การแต่งแต้มใบหน้า และกริยาท่าทาง การใช้วาจา พฤติกรรมการแสดงออก การอ้างอิงถึงชื่อและความเป็นตัวตนของบุคคล ทั้งนี้การแสดงออกทางเพศสภาพ ถือเป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ

"คุณลักษณะทางเพศ (Sex Characteristic)" หมายความว่า ลักษณะทางชีววิทยาของบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงเพศสรีระ เช่น อวัยวะเพศ ต่อมเพศ รูปแบบสารพันธุกรรม ระบบฮอร์โมนเพศ รวมไปถึงลักษณะทางกายภายของบุคคล เช่น มวลกล้ามเนื้อ เส้นผม เส้นขน เต้านม หรือลักษณะอื่นใดที่บ่งชี้ได้ว่าบุคคลนั้นเป็นเพศชาย เพศหญิง หรือเป็นบุคคลที่มีลักษณะเพศทางชีววิทยาไม่ชัดเจน (Intersex) ซึ่งอาจมองเห็นได้อย่างชัดเจนตั้งแต่แรกเกิดหรือเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยเจริญพันธุ์

“เครื่องหมายระบุเพศสภาพ (Gender Marker)” หมายความว่า คำหรือเครื่องหมายที่บุคคลถูกบันทึกว่ามี เพศสภาพตามเอกสารทางกฎหมาย อาทิ ทะเบียนบ้าน บัตรประชาชน หนังสือเดินทาง หรือเอกสารอื่นใดที่กฎหมายกำหนดไว้

“ผู้ยื่นคำขอ” หมายความว่า บุคคลที่ประสงค์ยื่นคำขอระบุเพศและชื่อตัว รวมถึงเครื่องหมายระบุเพศสภาพในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามเจตจำนงของตน

“คำขอ” หมายความว่า คำขอระบุเพศและชื่อตัว รวมถึงเครื่องหมายระบุเพศสภาพในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามเจตจำนงของบุคคล

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้าตาม กฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น

“ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร” หมายความว่า ข้อมูลตัวบุคคลเกี่ยวกับ ชื่อตัว ชื่อสกุล เพศ วันเดือนปีเกิดและตาย สัญชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานะการสมรส วุฒิการศึกษา ชื่อบิดามารดาหรือผู้รับบุตรบุญธรรม ชื่อคู่สมรส และชื่อบุตร และข้อมูลอื่นที่จำเป็นเพื่อการดำเนินงานทะเบียนต่าง ๆ ในกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“ชื่อตัว” หมายความว่า ชื่อตัวตามกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“การให้ความช่วยเหลือและให้บริการด้านสุขภาวะทางเพศ” หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา การแจ้งข้อมูลที่จำเป็นและให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้วิธีทางการแพทย์เพื่อยืนยันเพศสภาพ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือที่เกิดขึ้นจากการเข้าสู่กระบวนการทางการแพทย์แก่บุคคลโดยถ้วนหน้า

“ศาล” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัว

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) อันเป็นส่วนราชการในสังกัดอัยการสูงสุด

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

“ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงและประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑
การรับรองและคุ้มครองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคล

มาตรา ๕ บุคคลย่อมมีสิทธิในการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามกฎหมาย และมีเสรีภาพในการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพที่ตนเป็นอยู่ รวมทั้งต้องได้รับการรับรองชื่อตัว ภาพถ่าย และเพศที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของตนในเอกสารแสดงตน

สิทธิในการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามกฎหมายของบุคคลจะต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายตลอดเวลา

มาตรา ๖ บุคคลทุกคนจะต้องไม่ถูกบังคับให้เข้าสู่กระบวนการรักษาทางการแพทย์ไม่ว่าจะเป็นวิธีการผ่าตัดแปลงเพศทั้งหมดหรือบางส่วน รวมถึงการรักษาด้วยวิธีการใช้ฮอร์โมน หรือวิธีการรักษาทางจิตวิทยาหรือทางการแพทย์อื่นใดเพื่อเป็นเงื่อนไขในการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามกฎหมาย

หมวด ๒
การจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคล

มาตรา ๗ บุคคลที่มีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ย่อมมีสิทธิในการยื่นคำขอเพื่อระบุเพศและชื่อตัว รวมถึงเครื่องหมายระบุเพศสภาพในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามเจตจำนงของตนได้ หรือการเปลี่ยนแปลงข้อมูลดังกล่าวอาจกระทำได้โดยคำสั่งของศาลตามมาตรา 25

มาตรา ๘ การรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพจะต้องกระทำบนพื้นฐานของเจตจำนงของบุคคลโดยปราศจากการกำหนดเงื่อนไขใดๆ เพื่อให้ได้รับการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพในทางกฎหมาย โดยเอกสารประกอบการยื่นคำขอ ให้มีดังนี้

(๑) สำเนาใบสูติบัตรของผู้ยื่นคำขอ

(๒) เพศที่ผู้ยื่นคำขอต้องการให้ระบุในใบสูติบัตร และต้องมิได้เป็นอย่างเดียวกับเพศที่ระบุไว้ในใบสูติบัตรเดิม ได้แก่ การระบุเพศชาย (Male) ในกรณีที่บุคคลแสดงเจตจำนงว่าตนมีอัตลักษณ์ทางเพศสภาพเป็นชาย หรือเพศหญิง (Female) ในกรณีที่บุคคลแสดงเจตจำนงว่าตนมีอัตลักษณ์ทางเพศสภาพเป็นหญิง

(๓) เพศและหรือเครื่องหมายระบุเพศสภาพ ที่ผู้ยื่นคำขอต้องการให้ปรากฏในบัตรประจำตัวประชาชนและเอกสารทางราชการเพื่อแสดงตนอื่นๆ ได้แก่ การระบุเพศชาย (Male/M) ในกรณีที่บุคคลแสดงเจตจำนงว่าตนมีอัตลักษณ์ทางเพศสภาพเป็นชาย หรือเพศหญิง (Female/F) ในกรณีที่บุคคลแสดงเจตจำนงว่าตนมีอัตลักษณ์ทางเพศสภาพเป็นหญิง และการระบุเพศกรณีอื่น (Other/X) หากไม่สามารถระบุเพศได้ในกรณีของเด็กที่มีเพศสรีระมากกว่าหนึ่งแบบ

(๔) ชื่อตัวตามความประสงค์ของผู้ยื่นคำขอ ซึ่งต้องไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล

(๕) เอกสารอื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ห้ามมิให้นายทะเบียนเรียกเอาเอกสารทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการรับรองทางจิตเวชหรือจิตวิทยาจากผู้ยื่นคำขอ ตลอดจนหลักฐานอื่นใดนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้

มาตรา ๙ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอและเอกสารประกอบคำขอแล้ว จะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ให้นายทะเบียนทำการแก้ไขข้อมูลเพศและชื่อตัวในใบสูติบัตร รวมถึงเครื่องหมายระบุเพศสภาพในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามเจตจำนงของผู้ยื่นคำขอ ทั้งนี้ ให้การรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพมีผลในทางกฎหมายนับแต่วันที่มีการแก้ไขในใบสูติบัตรของผู้ยื่นคำขอ

ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับคำขอหรือไม่ดำเนินการตามคำขอ ให้ผู้ยื่นคำขอมีสิทธิอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนผู้ทำคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอ การพิจารณาคำขอ ตลอดจนการยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๐ ให้กงสุลไทยหรือข้าราชการสถานทูตไทยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียน มีหน้าที่รับผิดชอบการจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคลที่มีขึ้นนอกราชอาณาจักรสำหรับผู้มีสัญชาติไทย คนต่างชาติได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และคนต่างชาติหรือคนไร้สัญชาติที่ถือเอกสารการเดินทางที่รัฐบาลไทยเป็นผู้ออกให้

มาตรา ๑๑ โดยผลของการแก้ไขใบสูติบัตร บุคคลย่อมมีสิทธิขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลเพศและชื่อตัว รวมถึงเครื่องหมายระบุเพศสภาพเพื่อออกบัตรประจำตัวประชาชนฉบับใหม่รวมถึงเอกสารทางราชการอื่น ๆ เพื่อแสดงตนให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพปัจจุบันพร้อมกับการขอแก้ไขใบสูติบัตร และชำระค่าธรรมเนียมอันเกี่ยวกับการดำเนินการออกเอกสารทางราชการฉบับใหม่เพื่อเปลี่ยนแปลงเพศและชื่อตัวของบุคคลนั้น

มาตรา ๑๒ ในกรณีบุคคลนั้นมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ การยื่นคำขอระบุเพศและชื่อตัวในใบสูติบัตร รวมถึงเครื่องหมายระบุเพศสภาพในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามเจตจำนงสามารถกระทำได้ตั้งแต่เมื่อบุคคลนั้นอายุครบสิบสองปีบริบูรณ์ โดยจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม และมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงาน ทั้งนี้ ให้อัยการเป็นผู้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้นายทะเบียนทำการเปลี่ยนแปลงข้อมูลเพศและชื่อตัวในใบสูติบัตรรวมถึงข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามเจตจำนงของบุคคลนั้น ซึ่งการพิจารณาของศาลต้องพิจารณาตามหลักผลประโยชน์ที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก โดยจะต้องชั่งน้ำหนักที่เด็กจะได้รับประโยชน์โดยคำนึงถึงอายุและวุฒิภาวะของเด็กด้วย

ในกรณีที่การให้ความยินยอมของเด็กขัดหรือแย้งกับความเห็นของผู้แทนโดยชอบธรรม ให้ศาลเป็นผู้ชี้ขาด และให้คำสั่งของศาลเป็นที่สุด

เมื่อศาลมีคำสั่งแล้ว ให้นายทะเบียนทำการเปลี่ยนแปลงข้อมูลเพศและชื่อตัวของบุคคลในใบสูติบัตรรวมถึงเครื่องหมายระบุเพศสภาพในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรเพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามเจตจำนงของบุคคลนั้นต่อไป

หมวด ๓
การจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของเด็กที่มีเพศสรีระมากกว่าหนึ่งแบบ

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้ทำการผ่าตัดเพื่อเลือกเพศ และหรือใช้กระบวนการผ่าตัดในการแทรกแซงลักษณะทางเพศของเด็กจนกว่าบุคคลนั้นจะแสดงความยินยอมได้ด้วยตนเองซึ่งสามารถกระทำได้ตั้งแต่เมื่อบุคคลนั้นอายุครบสิบสองปีบริบูรณ์ และหากเด็กมีความประสงค์จะเข้าสู่กระบวนการผ่าตัดเพื่อเลือกเพศ การให้ความยินยอมจะต้องกระทำโดยผ่านทางผู้แทนโดยชอบธรรม

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง จนเป็นเหตุให้เด็กเสียอวัยวะสืบพันธุ์ หรือความสามารถสืบพันธุ์ ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่เพศของเด็กยังเป็นที่สงสัยห้ามมิให้มีการระบุเพศของเด็กในใบสูติบัตรจนกว่าจะได้รับความยินยอมจากเด็กอย่างชัดแจ้ง และให้เว้นช่องว่างในใบสูติบัตรกรณีที่เด็กนั้นไม่สามารถระบุเพศได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องระบุเพศของเด็กที่มีเพศสรีระมากกว่าหนึ่งแบบในเอกสารแสดงตน ให้ใช้ว่าระบุเพศกรณีอื่น (Other/X) เพื่อสื่อถึงกรณีที่ไม่สามารถระบุเพศของเด็กได้

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่เด็กนั้นมิได้มีการระบุเพศมาตั้งแต่กำเนิด ให้อัยการโดยความยินยอมของเด็กและผู้แทนโดยชอบธรรม มีสิทธิยื่นคำร้องไปยังศาลเพื่อมีคำสั่งให้นายทะเบียนทำการระบุข้อมูลเพศและชื่อตัวในใบสูติบัตร รวมถึงเครื่องหมายระบุเพศสภาพในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามเจตจำนงของเด็ก ทั้งนี้ การยื่นคำขอต้องกระทำก่อนที่เด็กมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ และการให้ความยินยอมอย่างชัดแจ้งของเด็กจะต้องถูกนำไปพิจารณาร่วมกับหลักผลประโยชน์ที่ดีที่สุดสำหรับเด็กและความสามารถของเด็กด้วย

ให้นำหลักเกณฑ์การยื่นคำร้องและการพิจารณาคำร้องตามมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๔
การให้ความช่วยเหลือและให้บริการด้านสุขภาวะทางเพศ

มาตรา ๑๖ บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับคำปรึกษาทางด้านจิตวิทยา และได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับการใช้วิธีทางการแพทย์เพื่อยืนยันเพศสภาพโดยนักจิตวิทยาและผู้เชี่ยวชาญอย่างเหมาะสม รวมถึงการวินิจฉัยตามความจำเป็นด้วย ทั้งนี้ การเข้าสู่กระบวนการให้ความช่วยเหลือและบริการด้านสุขภาวะทางเพศย่อมเป็นไปตามเจตจำนงของบุคคลนั้น

มาตรา ๑๗ บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิในการเข้าถึงและได้รับบริการด้านสุขภาพตามมาตรฐานสูงสุดและมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือและได้รับบริการด้านสุขภาวะทางเพศโดยถ้วนหน้า

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือและบริการด้านสุขภาวะทางเพศให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

หมวด ๕
ผลของการจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ

มาตรา ๑๘ ให้ผู้ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงข้อมูลเพศและชื่อตัวในใบสูติบัตร รวมถึงเครื่องหมายระบุเพศสภาพในข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร มีสิทธิใช้คำนำหน้านามที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของตน ตลอดจนมีสิทธิและหน้าที่ตามอัตลักษณ์ทางเพศสภาพนั้น

มาตรา ๑๙ การรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อ

(๑) สถานะการเป็นคู่สมรสที่ได้มาก่อนหน้าการจดทะเบียนสมรสภายใต้เงื่อนไขตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เว้นแต่คู่สมรสจะได้ตกลงไว้เป็นอย่างอื่น

(๒) สถานะการเป็นบิดามารดาที่ได้มาด้วยผลของกฎหมาย การจดทะเบียนรับรองบุตร การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม และโดยผลของคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล เว้นแต่บุคคลผู้มีสิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศสภาพจะได้ขอให้มีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน หรือได้ร้องขอต่อศาลภายหลังจากการจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของตนแล้ว

(๓) สิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการเป็นผู้รับมรดกตามกฎหมายที่ได้รับมาก่อนวันที่บุคคลได้รับมาก่อนการจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคล

(๔) สิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการเป็นผู้ทำพินัยกรรมได้รับมาก่อนการจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคล

(๕) สิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่ผูกพันต่อบุคคลภายนอกที่จะบังคับเอาได้ในทางแพ่ง

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่บุคคลนั้นได้รับการศัลยกรรมเปลี่ยนเพศทั้งหมดแล้ว ให้อวัยวะเพศใหม่ที่เกิดขึ้นจากการศัลยกรรมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอาญาตามการกำหนดเจตจำนงในอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคล

มาตรา ๒๑ บุตรที่เกิดจากบุคคลที่ได้รับการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ ให้เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายด้วยการจดทะเบียนรับรองบุตร

ให้นำกฎหมายคุ้มครองแรงงานในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิลาเพื่อการคลอดบุตรมาบังคับใช้ โดยอนุโลมกับการตั้งครรภ์ของบุคคลที่ได้รับการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

มาตรา ๒๒ บุคคลย่อมมีสิทธิลาตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานเพื่อเข้าสู่กระบวนการใช้วิธีทางการแพทย์เพื่อยืนยันเพศสภาพ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

มาตรา ๒๓ บุคคลที่ได้รับการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพมีสิทธิเข้าถึงบริการทำแท้งที่ปลอดภัยภายใต้เงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ชายหรือหญิง ที่ได้รับการจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว และมีความประสงค์จะจดทะเบียนสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้บุคคลนั้นยื่นหลักฐานการจดทะเบียนรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพประกอบการจดทะเบียนสมรส และให้คู่สมรสทั้งสองฝ่ายแสดงความยินยอมที่จะจดทะเบียนสมรสกัน โดยเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียนและให้นายทะเบียนบันทึกการให้ความยินยอมนั้นไว้ด้วย

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่บุคคลมีความประสงค์จะเปลี่ยนแปลงข้อมูลเพศและชื่อตัวในใบสูติบัตร รวมถึงข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรใหม่อีกครั้งหลังจากที่มีการยื่นคำขอเพื่อเปลี่ยนแปลงข้อมูลเพศไปแล้ว ย่อมสามารถกระทำได้โดยอาศัยคำสั่งจากศาลภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิในการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามกฎหมายของบุคคล ทั้งนี้ ให้บุคคลนั้นมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากสำนักงาน และให้อัยการเป็นผู้ยื่น คำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้นายทะเบียนทำการเปลี่ยนแปลงข้อมูลเพศและชื่อตัวในใบสูติบัตร รวมถึงข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามเจตจำนงของบุคคลนั้น

มาตรา ๒๖ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพศและชื่อตัวบุคคลในใบสูติบัตร รวมถึงข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเพศและชื่อตัวบุคคลตามใบสูติบัตรเดิมของผู้ยื่นคำขอแก่บุคคลใดจนกว่าจะได้รับความยินยอมจากผู้ยื่นคำขอซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้เป็นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

หมวด ๖
การป้องกันการเลือกปฏิบัติและการส่งเสริมความเสมอภาค

มาตรา ๒๘ สิทธิในการกำหนดอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้

ห้ามมิให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ กฎระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติใด ๆ ที่มีผลต่อการจำกัดหรือควบคุมการใช้สิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคล ตลอดจนการตีความและการบังคับใช้หลักเกณฑ์ใด ๆ จะต้องเป็นไปเพื่อให้ความเคารพต่ออัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศ และคุณลักษณะทางเพศของบุคคล

ทั้งนี้ ให้การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งวิถีทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศ และคุณลักษณะทางเพศของบุคคล เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งเพศ และให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามกฎหมายว่าด้วยความเท่าเทียมระหว่างเพศด้วย

มาตรา ๒๙ บทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับภาคเอกชน รวมถึงหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะทั้งหลาย ตลอดจนเจ้าหน้าที่และผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาข้อมูลส่วนบุคคลหรือจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเพศของบุคคล

Notes on Principles and Rationale

Gender Identity, Gender Expression, and Sex Characteristics Recognition Bill, B.E. ....

Principles

To have a law on recognition of gender identity, gender expression, and sex characteristics

Rationale

At present, Thailand recognizes only the legal status of people classified as male and female, causing people whose gender identity or gender expression differs from their gender identity assigned at birth or individuals born with any of several physical sex characteristics to become a target group for widespread unfair discrimination in various settings such as employment and access to healthcare services, social welfare, education, justice, etc., as well as being treated improperly by others.This situation is the result of Thailand's lack of legal measures to recognize these people's gender identity, gender expression, and sex characteristics, which affects the determination of their rights and duties under the self-determination principle. Therefore, it is expedient to pass legislation to protect these groups of people from discrimination, as well as to define the criteria, conditions, and legal implications of recognizing gender identity, gender expression, and sexual characteristics in accordance with international human rights standards to which Thailand is a signatory. Hence, it is necessary to enact this Bill.

Gender Identity, Gender Expression, and Sex Characteristics Recognition Bill, B.E. ....

Whereas having a law recognizing gender identity, gender expression, and sex characteristics is deemed expedient.

Section 1 This Act shall be called "Act on Recognition of Gender Identity, Gender Expression, and Sex Characteristics, B.E. ....."

Section 2 This Act shall enter into force one hundred and twenty days after its publication in the Government Gazette.

Section 3 In this Act,

"Sex" refers to an individual's physical sex characteristics, which indicate whether the person is male or female based on the characteristics of their reproductive organs.

"Gender" refers to masculinity, femininity, or other gender roles that society creates and assigns to a person. This is subject to change and may vary depending on the individual socio-cultural context.

"Sexual orientation" refers to each person's capacity for profound emotional, affectional, and sexual attraction to, and intimate and sexual relations with, another person, who may have different or the same sex, or a person born with more than one sex.

"Gender identity" refers to a person's deeply felt internal and individual experience of their gender, seeing themself as male, female, a blend of both or neither. Gender identity can be the same as, or different from, a person's sex assigned at birth. It also involves how a person feels about their body, which may include a change in appearance or body system induced by medical, surgical, or any other method chosen by individuals, as well as their gender expressions, such as dress, speech, and behavioral patterns.

"Gender expression" refers to a person's presentation of their gender through physical appearance – including dress, hairstyles, accessories, cosmetics – and mannerisms, speech, behavioral patterns, names, and personal references. Gender expression is deemed as part of a person's gender identity.

"Sex characteristics" refers a person's biological sex characteristics, such as genitalia, gonadal, chromosomal, hormonal, anatomical features (muscle mass, hair distribution, or breast development), or any other feature that indicates that the person is male, female, or intersex (people born with ambiguous biological sex), which may be clearly visible at birth or during puberty.

“Gender marker” indicates a person’s gender that is often used in administrative records such as house registration, ID cards, passports, or other official documents.

“Applicant” refers to a person who wishes to submit an application for identifying gender and name, as well as a gender marker in civil registration that reflects their self-determined gender identity.

“Application” refers to a request made by a person who wishes to specify gender, name, and a gender marker in civil registration that reflects their self-determined gender identity.

“Child” refers to a person under the age of 18, unless they have reached the age of majority under the applicable law.

“Civil registration” refers to personal information relating to a person’s name, family name, gender, date of birth and death, nationality, religion, domicile, marital status, educational background, names of parents or adoptees, names of spouses, children’s names, and other information required for various civil registration proceedings under the applicable law.

“Name” refers to a person’s first name under the applicable law.

“Registrar” refers to a registrar under the applicable law.

“Gender-affirming healthcare” refers to services that provide counseling, necessary information, and medical support to affirm a person’s gender, as well as other assistance resulting from medical procedures.

“Court” refers to the Juvenile and Family Court.

“Office” refers to the Office of People’s Rights Protection and Legal Assistance, which is a government agency under the Office of the Attorney General.

“Personal Data” refers to personal data in accordance with the Personal Data Protection Act.

“Data controller” refers to a personal data controller under the applicable law.

“Minister” refers to the Minister in charge according to this Act.

Section 4 Authorizing the Ministers of the Interior, Public Health, Foreign Affairs, and Labor to act under this Act and appoint competent officials as well as issue Ministerial Regulations and announcements to carry out the provisions of this Act.

The Ministerial Regulations or announcements referred to in paragraph one shall take effect upon publication in the Government Gazette.

Chapter 1
Recognition and Protection of a Person's Gender Identity

Section 5 A person shall have the right to be registered for gender recognition, to align their body with their gender, and to have their name, photograph, and gender recognized on identification documents in accordance with their gender identity.

The right of a person to be registered for gender recognition shall be protected by law at all times.

Section 6 No one must be forced to undergo any medical procedures, including gender-affirming surgery, hormone therapy, or any other psychological or medical treatment, as a condition for receiving legal gender recognition.

Chapter 2
Registration of A Person's Gender Recognition

Section 7 A person over the age of eighteen shall have the right to request that their gender, name, and gender markers be identified in a civil registration that reflects their self-determined gender identity. Such changes may be made by court order pursuant to Section 25.

Section 8 Gender recognition must be made solely on the basis of a person's self-determination. To be registered for gender recognition, the following documents and information must be submitted with the application:

(1) A copy of the applicant's birth certificate

(2) The gender that the applicant intends to identify on the birth certificate must not be the same as the gender stated on the original birth certificate, i.e., a person can identify as male if their gender identity is male, or as female if their gender identity is female.

(3) The gender and/or gender markers that the applicant intends to identify in the identity card and other official documents, such as male identification (Male/M) if the person expresses an intent to have a male gender identity, female identification (Female/F) if the person expresses an intent to have a female gender identity, or other gender identifications (Other/X) if gender cannot be identified as a child with more than one sex characteristic.

(4) Name according to the applicant's wishes, which must not be in violation of any applicable laws.

(5) Other documents, as required in the Ministerial Regulations.

The registrar is not permitted to request medical documents relating to psychiatric or psychological certificates from the applicant, as well as any other evidence than that specified in this law.

Section 9 The registrar is required to complete the request's consideration within fifteen days of receiving the request and supporting documents from the applicants.

Following compliance with the criteria outlined in Sections 7 and 8, the Registrar shall correct the applicant's gender and name information on their birth certificate, as well as their gender marker in the civil registration, to be consistent with the applicant's gender identity. Their gender recognition will be effective as of the date the applicant's birth certificate is amended.

If the registrar issues an order refusing to accept or act on the request, the applicant shall have the right to appeal to the registrar issuing the order within fifteen days of receiving notification of such order.

In this regard, the rules and procedures for submitting an application for consideration, filing an appeal, and appealing consideration should comply with the Ministerial Regulations.

Section 10 A Thai consul or embassy official designated by the Minister of Foreign Affairs as a registrar is in charge of registering Thai nationals living outside the Kingdom for gender recognition. Foreign nationals or stateless persons holding Thai government-issued travel documents are permitted to reside in the Kingdom under immigration law.

Section 11 As a result of the amendment of the information in the birth certificate, a person shall have the right to request a change of gender and name information, including a gender marker, to issue a new ID card and other official documents to match their current gender identity. Individuals can request that their gender and name be changed on their birth certificates, as well as pay fees associated with the issuance of new official documents.

Section 12 In the case that such a person is under eighteen years of age, they can apply to change their gender and name on their birth certificate, as well as the gender marker in their civil registration, to reflect their gender identity once they reach the age of twelve, with the consent of their legal representative. They are also entitled to Office support. In this regard, the public prosecutor shall request that the court issue an order requiring the registrar to change the gender and name information on the birth certificate, including civil registration information, to be consistent with that person's gender identity according to that person's self-determination. However, the court must decide in the child's best interests, taking into account their age and maturity.

In the event that the child's consent conflicts with the legal representative's opinion, the court will be the arbitrator, and the court's decision is final.

When the court orders it, the registrar must continue to change the person's gender and name on the birth certificate, as well as the gender marker in the civil registration, to reflect that person's self-determination.

Chapter 3
Registration of Gender Recognition for Children With More Than One Sex Characteristic

Section 13 Gender-affirming surgery or any surgical procedure that interferes with a child's sex characteristics is prohibited before the person is capable of giving consent on their own, which can be done when the person reaches the age of twelve. In addition, if the child wishes to undergo gender-affirming surgery, consent must be obtained from their legal representative.

In the event that a violation of the provisions of paragraph one results in the loss of the child's reproductive organs or reproductive abilities, such person shall be convicted of imprisonment of six months to ten years.

Section 14 In the event that the child's gender is still in doubt, it is forbidden to identify the child's gender on the birth certificate until the child's consent has been obtained and to leave a blank space on the birth certificate in case their gender cannot be identified.

Where it is necessary to identify the gender of a child with more than one sex characteristic on the identity document, specify as "Other" (Other/X) to convey cases where the gender of the child cannot be determined.

Section 15 If the child's gender has not been identified since birth, the prosecutor, with the consent of the child and their legal representative, shall have the right to file a request with the court directing the registrar to specify their gender and name on the birth certificate, as well as the gender marker in the civil registration, to reflect the child's gender identity. However, the application must be submitted before the child turns eighteen years of age. And the child's ability to consent must be taken into account alongside the child's best interests. The criteria for filing and considering the request set forth in Section 12 shall be adhered to in full.

Chapter 4
Sexual Health Supports and Services

Section 16 Every individual shall have the right to psychological counseling, medical support for gender-affirming healthcare, and necessary medical exams by psychologists and healthcare specialists. Individuals choose whether or not to receive sexual health support and services.

Section 17 Every individual shall have the right to access and receive high-quality healthcare services, as well as the right to support and comprehensive sexual health services. In this regard, the criteria and conditions for providing sexual health support and services shall be as specified in the Ministerial Regulations.

Chapter 5
Consequences of Gender Recognition Registration

Section 18 Allow the person who has their gender and name changed on their birth certificate, as well as their gender marker changed in the census records, to have the right to use a title that reflects their gender identity, as well as acquire rights and duties according to that gender identity.

Section 19 A person's gender recognition under this Act has no effect on the following:

(1) Spouse status acquired prior to marriage registration under Civil and Commercial Code conditions, unless the spouse has agreed otherwise

(2) Parental status acquired by effect of the law, child legitimation, child adoption, or as a result of court decisions or court orders, unless a person entitled to a gender identity has requested a change of registration or has made a request to the court after their gender recognition registration.

(3) A person's rights and duties as a legal heir acquired prior to the date the person is registered for gender recognition.

(4) A person's rights and duties arising from being a testator prior to the date the person is registered for gender recognition.

(5) A person's rights and duties bound by third parties to be enforceable in a civil manner.

Section 20 In the event that a person has undergone gender reassignment surgery, the new genitalia resulting from the surgery shall be protected by criminal law according to the person's self-determination in that gender identity.

Section 21 Children born to parents who are registered for gender recognition will be considered legalized through child legitimation.

The labor protection law in respect of the right to maternity leave shall apply mutatis mutandis to the pregnancy of a person who is registered for gender recognition, otherwise specified by the Minister of Labor.

Section 22 A person shall have the right to take leave under the labor protection law in order to enter a gender-affirming process, otherwise specified by the Minister of Labor.

Section 23 Individuals who are registered for gender recognition are entitled to safe abortion services in accordance with criminal law.

Section 24 In the case where a man or woman has been registered for gender recognition under this Act and wishes to register their marriage under the Civil and Commercial Code, they must present proof of their gender recognition registration at the time of marriage registration. Both spouses must consent to openly register their marriage before the registrar, and the registrar must record their consent.

Section 25 If a person wishes to change their gender and name information on their birth certificate or civil registration again after the same request was submitted earlier, they can do so by court order under the principle of protection of the right to legal gender recognition, provided that the person is eligible for support from the Office. In this case, the prosecutor shall ask the court to order the registrar to amend the gender and name information on the birth certificate, as well as the information in the civil registration, to reflect the person's self-determined gender identity.

Section 26 Providing information about a person's gender and name on a birth certificate as well as in civil registration is considered personal data in accordance with the law on personal data protection.

Section 27 The data controller is not permitted to reveal information about a person's gender or personal name. The original birth certificate of the applicant may not be disclosed to anyone unless the applicant who owns the personal data consents. This is in accordance with the rules set forth in the law on personal data protection.

Chapter 6
Discrimination Prevention and Equality Promotion

Section 28 The right to determine a person's gender identity shall be protected by this law.

Any rules, regulations, or practices that have the effect of confining or controlling a person's right to gender identity are prohibited. Any rules must be interpreted and enforced in a way that respects a person's gender identity, gender expression, and sex characteristics.

In this regard, discrimination on the grounds of a person's gender, gender identity, gender expression, and sex characteristics is considered a gender-based discrimination and an unfair gender discrimination, according to the law on gender equality.

Section 29 The provisions of this law apply to the private sector, government agencies, and officials responsible for providing public services, as well as authorities in charge of personal data protection or the storage of gender-related information.

๔ ใครจะได้ประโยชน์
จาก (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้:

อาจกล่าวอย่างรวบรัด ชัดเจน และตรงประเด็นที่สุดว่า คนที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดจาก (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ **"คนไทยทุกคน"** เพราะเป็นกฎหมายที่ "One for ALL" อย่างแท้จริง คนทุกเพศสภาพสามารถเข้าถึงการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพได้อย่างเสมอภาคกัน เพราะไม่จำเป็นต้องผ่านการแปลงเพศหรือการรับรองทางการแพทย์ ก็สามารถแสดงเจตจำนงและจดทะเบียนเป็นเพศสภาพที่ตนต้องการได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบุคคลที่เป็น Intersex (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้จะระบุไว้อย่างชัดเจนว่า คนที่เป็น intersex จะต้องไม่ถูกกำหนดหรือระบุเพศในสูติบัตรรวมถึงต้องไม่ถูกบังคับให้เปลี่ยนเพศ จนกว่าจะได้รับคำยินยอมจากเจ้าตัว (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังครอบคลุมไปถึงกระทั่งการจดทะเบียนสมรส การสร้างครอบครัว การมีบุตร ส่วนกลุ่ม Non-Binary นั้น จะได้มีการทำประชาพิจารณ์กับเครือข่ายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนอย่างละเอียดอีกครั้ง

ฉะนั้น คำกล่าวที่ว่า หากมีกฎหมายฉบับนี้แล้วนั้น ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์มากที่สุด เพราะเมื่อใดก็ตามที่กฎหมายมีความก้าวหน้า ประเทศก็จะมีความก้าวหน้า ส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ ผู้คนทุกคนก็จะได้รับมรรคผลได้ประโยชน์กันถ้วนหน้าเฉกเช่นเดียวกัน

หากมีกฎหมายฉบับนี้แล้วนั้น
ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์มากที่สุด
เพราะเมื่อใดก็ตามที่กฎหมายมีความก้าวหน้า
ประเทศก็จะมีความก้าวหน้า
ส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ
ผู้คนทุกคนก็จะได้รับมรรคผล
ได้ประโยชน์กันถ้วนหน้าเฉกเช่นเดียวกัน

รณกฤต หะมิชาติ
กรรมการ GEN-ACT และอุปนายกสมาคมบุคคลข้ามเพศแห่งประเทศไทย
งานเสวนาเปิด (ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ....
วันที่ 30 มิถุนายน 2565

5 ข้อกังวลที่สังคมมี
ต่อ (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้:

ความกังวล

กฎหมายฉบับนี้ จะนำมาซึ่งความวุ่นวาย สร้างความปั่นป่วน หลอกลวงกัน?
กฎหมายฉบับนี้ จะเป็นเครื่องมือ ของอาชญากร?
กฎหมายฉบับนี้ ทำให้ประเทศ ชาติต้องเสียงบประมาณไป สำหรับคนกลุ่มเฉพาะที่เป็น คนส่วนน้อย?
แล้วกฎหมายฉบับนี้จะรับรองสิทธิ ของกลุ่ม Non-Binary หรือกลุ่ม คนที่อยู่นอกกล่องเพศหญิง - ชาย อย่างไร ในเมื่อหลักกฎหมาย ไทย ยังครอบคลุมอยู่แค่สิทธิทาง เพศเป็น หญิง - ชาย

หลากมุมมอง หลายคำถาม ที่เป็นข้อกังวลและหวั่นวิตกต่าง ๆ นานา ที่อึงอลขึ้นในสังคม เมื่อได้รับรู้ว่ามีร่าง พ.ร.บ. เกิดขึ้น ซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมดาที่จะเกิดคำถามเหล่านี้ เพราะนี่เป็นกฎหมายใหม่ที่สังคมไทยยังไม่รู้จัก อย่างไรก็ตามมีข้อเท็จจริงคร่าว ๆ ที่สามารถตอบคำถามเหล่านั้น ดังนี้

» ในความเป็นจริงมีหลากหลายประเทศกว่า 80 ประเทศที่รับรอง ประกาศใช้กฎหมายนี้ แต่กลับไม่พบความรุนแรงปั่นป่วนดังกล่าว

» นานาอารยะประเทศต่างเห็นพ้องต้องกันว่าถือเป็นความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายฉบับนี้ เพราะสามารถตอบโจทย์ เรื่องสิทธิ สังคม เศรษฐกิจ ครอบครัว และสุขภาวะของคนทุกคน ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศ

» กฎหมายฉบับนี้ ไม่ใช่การเพิ่มสิทธิ แต่เป็นการ “ให้สิทธิ” โดยเฉพาะสิทธิที่คนหลากหลายทางเพศไม่เคยมี ไม่เคยเข้าถึง

» ประเด็นเกี่ยวกับ Non-Binary ที่ยังไม่ได้ระบุไปถึง ไม่ใช่เป็นการไม่เห็นความสำคัญ แต่เป็นประเด็นซับซ้อน ที่ต้องทำแยกเฉพาะกลุ่มต่อไป เพราะสังคมไทยยังมีกฎหมายหลักที่อยู่ในกรอบของ หญิง - ชาย

ดังที่กล่าวไปแล้วว่ากฎหมายฉบับนี้ไม่ได้เกิดขึ้นลอย ๆ ตามใจฉัน หรือตามใจกลุ่มคนหลากหลายทางเพศ หากเป็นกฎหมายที่ยึดและอิงหลักการสิทธิมนุษยชนสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการ ยอร์กยากาตา (The Yogyakarta Principles) ซึ่งปัจจุบันได้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมที่เรียกว่า The Yogyakarta Principles plus 10 [6] ซึ่งมี หลักการยอร์กยากาตา ปี 2007 และปี 2017 รวมแล้วมีหลักการทั้งหมด 39 ข้อ ที่เน้นเรื่องสิทธิมนุษยชน ให้ก้าวไปสู่การเคารพความแตกต่างหลากหลาย และความเสมอภาคทางเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหัวข้อที่ 31 ได้ระบุว่า “มนุษย์ทุกคนย่อมถูกรับรองในการก้าวถึงสิทธิทางกฎหมายโดยไม่ถูกบังคับให้ปรับเปลี่ยนสรีระหรือเปิดเผยเพศ มีสิทธิในเพศสภาพหรือความพึงพอใจทางเพศ อัตลักษณ์ทางเพศ การแสดงออกทางเพศและลักษณะทางเพศสรีระ มนุษย์มีสิทธิในการเข้าถึงเอกสารทางกฎหมายที่ใช้ในการรับรองอัตลักษณ์ที่รวมถึงสูติบัตร ไม่ว่าเขาจะพึงพอใจทางเพศ เพศสภาพ การแสดงออกถึง เพศสรีระแบบใดก็ตาม มนุษย์ทุกคนมีสิทธิในการเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางเพศของตนในเอกสารทุกฉบับที่มีข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางเพศ

ที่สำคัญหลักการ ยอร์กยากาตา (The Yogyakarta Principles) ข้อ 31 ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับผู้ออกเอกสารหรือออกนโยบายใด ๆ ไว้ว่า

1. รัฐต้องส่งเสริมกระบวนการในการเปลี่ยนอัตลักษณ์ทางเพศ ที่รวดเร็ว เข้าใจและเข้าถึงง่าย
2. รัฐต้องมีตัวเลือกอัตลักษณ์ทางเพศของบุคคลให้ครอบคลุมและหลากหลาย
3. รัฐไม่ควรมีเงื่อนไขใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาทางการแพทย์และการวินิจฉัยจากจิตแพทย์ การกำหนดอายุขั้นต่ำหรือขั้นสูง สถานะทางเศรษฐกิจ สุขภาพ สถานะสมรส หรือกระทั่งการได้รับการยืนยันจากผู้ปกครองบุคคลที่สาม เพื่อใช้กับบุคคลที่ยืนยันในการยื่นเจตจำนงในการเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางเพศในเอกสารราชการ
4. รัฐต้องไม่นำประวัติอาชญากรรม ประวัติสถานะของการข้ามแดน หรือสถานะใด ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการขัดขวางให้คน ๆ หนึ่ง เข้าถึงสิทธิในการเปลี่ยนข้อมูลอัตลักษณ์ทางเพศในเอกสารราชการของรัฐ

[6] สืบค้นจาก https://yogyakartaprinciples.org/wp-content/uploads/2017/11/A5_yogyakartaWEB-2.pdf Update 11 July 2022.

หากพิจารณาจากทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ พบว่าการรับรองสิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคล อาจจำแนกแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่หนึ่ง การรับรองสิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศสภาพโดยคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลสูงสุดในหลายประเทศ ตัวอย่างเช่น ศาลรัฐธรรมนูญประเทศอิตาลี ศาลรัฐธรรมนูญเยอรมนี ศาลรัฐธรรมนูญออสเตรีย ศาลสูงสุดของประเทศปากีสถาน ศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น และกลุ่มที่สอง การรับรองสิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศสภาพโดยกฎหมายลายลักษณ์อักษรของรัฐ โดยอาจเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ หรือโดยกฎหมายลำดับรองของฝ่ายปกครอง เช่น ประเทศฟินแลนด์ ประเทศอังกฤษ ประเทศสเปน ประเทศสหพันธรัฐเยอรมัน เป็นต้น การรับรองดังกล่าวส่งผลให้หลายประเทศได้เริ่มทยอยตรากฎหมายเพื่อรับรองสิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคลเพิ่มมากขึ้นในเวลาต่อมา ซึ่งหากพิจารณาถึงกฎหมายเกี่ยวกับการรับรองสิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศสภาพอันถือเป็นต้นแบบของประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันแล้วย่อมได้แก่ กฎหมายว่าด้วยเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศและการดูแลสุขภาพของบุคคลข้ามเพศ (The Argentinean Gender Identity and Health Comprehensive Care for Transgender People Act 2012) ของประเทศอาร์เจนตินา หรือในปี ค.ศ. 2013 ประเทศออสเตรเลียได้กำหนดแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลออสเตรเลียว่าด้วยการรับรองเพศและเพศสภาพ (Australian Government Guidelines on the Recognition of Sex and Gender 2013) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับสิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของบุคคลให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ต่อจากนั้นในปี ค.ศ. 2015 ประเทศมอลตาได้ตรากฎหมายว่าด้วยอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศและคุณลักษณะทางเพศ (The Gender Identity, Gender Expression and Sex Characteristics Act 2015) ซึ่งกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการรับรองสิทธิในอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ รวมถึงกำหนดกระบวนการขั้นตอนเกี่ยวกับการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพของกลุ่มบุคคลข้ามเพศและบุคคลอินเตอร์เซ็กบนพื้นฐานของหลักสิทธิมนุษยชนสากลอย่างชัดเจน กล่าวคือ บุคคลย่อมมีสิทธิในการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามหลักการแสดงเจตจำนงของบุคคล (Self-Determination) โดยจะต้องไม่ถูกบังคับให้เข้าสู่กระบวนการรักษาทางการแพทย์ หรือถูกบังคับให้ยื่นเอกสารทางการแพทย์เพื่อเป็นหลักฐานแสดงถึงความผิดปกติด้านอัตลักษณ์ทางเพศสภาพในการรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพตามกฎหมายแต่อย่างใด ซึ่งเป็นที่น่ายินดีว่า ร่างพระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ The Gender Identity, Gender Expression, and Sex Characteristics Act. B.E. 256X (GEN-ACT) ของประเทศไทยก็นำหลักการดังกล่าวมาเป็นหลักการพื้นฐานสำหรับการยกร่างกฎหมายเช่นกัน

BORN
THIS
WAY
PRIDE

6 ภาคีเครือข่ายความร่วมมือ และคณะกรรมการ (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้:

1. คณะกรรมการจัดทำร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ

1)	คุณรณภูมิ สามัคคีคารมย์	ประธานดำเนินงาน
2)	คุณกิตตินันท์ ธรรมธัช	คณะกรรมการ
3)	คุณเจษฎา แต้สมบัติ	คณะกรรมการ
4)	คุณฐิติญานันท์ หนักป้อ	คณะกรรมการ
5)	คุณณชเล บุญญาภิสมภาร	คณะกรรมการ
6)	คุณดนัย ลินจงรัตน์	คณะกรรมการ
7)	คุณพิมพ์ณดา ขำวีระ	คณะกรรมการ
8)	คุณยลลดา เกริกก้อง สวนยศ	คณะกรรมการ
9)	คุณรณกฤต หะมิชาติ	คณะกรรมการ
10)	คุณวัชราวิทย์ วราภัทรนนญ์	คณะกรรมการ

โดยมีหน้าที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1.1 ให้ความคิดเห็น สาระสำคัญในประเด็นการเขียนร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ

1.2 ติดตามการทำงาน กองเลขานุการ ฝ่ายรับผิดชอบเขียนร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ

1.3 ประสานการทำงานร่วมกับภาคีอื่น ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดทำร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศบรรลุผลในการจัดร่างกฎหมายรับรองเพศสภาพ

1.4 คณะกรรมการฯ มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานเพิ่มเติม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2. ที่ปรึกษาจัดร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ

1) คุณสุภาณี พงษ์เรืองพันธุ์ UNDP ที่ปรึกษา

โดยมีหน้าที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

2.1 ให้คำปรึกษาในส่วนที่คณะกรรมการฯ ร้องขอ

2.2 ให้คำแนะนำที่ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์

3. กองเลขานุการจัดร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพและคุณลักษณะทางเพศ

1) คุณอารยา สุขสม กองเลขาฯ ผู้รับผิดชอบเขียนร่างกฎหมาย
2) คุณวุฒิชัย ติยะเฟื่อย กองเลขาฯ ฝ่ายประสานงาน
3) คุณอภิญญา ผดุงโชค กองเลขาฯ ฝ่ายประสานงาน
4) คุณเอกรินทร์ เกิดสูง กองเลขาฯ ฝ่ายประสานงาน

โดยมีหน้าที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

3.1 เขียนร่างกฎหมายตามที่ได้รับความคิดเห็น สาระสำคัญ จากคณะกรรมการจัดร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ

3.2 ปฏิบัติตามคำแนะนำของคณะกรรมการจัดร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศและแสดงความคิดเห็น

3.3 บันทึกการประชุมและสรุปบันทึกการประชุมในทุกครั้งที่มีการจัดประชุมร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ

3.4 ประสานงานตามที่คณะกรรมการยกร่างกฎหมายรับรองเพศสภาพ (ชั่วคราว) มอบหมาย

3.5 ดำเนินการในเรื่องงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในส่วนของการจัดประชุมร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงการประชุมของผู้เข้าร่วม, ค่าจัดประชุมรูปแบบออนไลน์ เป็นต้น

3.6 ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการร่างกฎหมายรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการประชุมใด ๆ ในทุกครั้งที่มีการจัดประชุม

7 การมีส่วนร่วมของทุกคน

» Change.org

(ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ....

» เวทีรับฟังความคิดเห็น 4 ภูมิภาค

ภาคกลาง/ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน

» เวทีเฉพาะกลุ่มอัตลักษณ์

เวที Non-Binary, เวที Intersex, เวที Trans man

» ช่องทางแสดงความเห็นออนไลน์

- โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNDP Thailand)
- มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
- สมาคมบุคคลข้ามเพศแห่งประเทศไทย
- สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย

สาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติฉบับนี้มี 3 ข้อ

1. การรับรองเพศสภาพตั้งอยู่บนหลักการ self – determination หรือหลักการแสดงเจตจำนง คือ ห้ามบังคับให้ไปตรวจสุขภาพจิต ห้ามบังคับให้แปลงเพศก่อน

2. การแสดงเจตจำนงต้องเลือกด้วยตัวเองเท่านั้น ไม่มีใครตัดสิน ห้ามหรือบังคับให้เลือก และห้ามระบุเพศเขาว่าจะเป็นเพศอะไร เขาต้องมีสิทธิเลือกด้วยตัวเขาเอง

3. เมื่อบุคคลได้แสดงเจตจำนงแล้ว ต้องสนับสนุนบุคคลนั้น ทางด้านสาธารณสุขและสุขภาวะด้วย

คุณยลลดา เกริกก้อง สวนยศ
กรรมการ GEN-ACT นายกสมาคมบุคคลข้ามเพศแห่งประเทศไทย
งานเสวนาเปิด (ร่าง) พระราชบัญญัติรับรองอัตลักษณ์ทางเพศสภาพ
การแสดงออกทางเพศสภาพ และคุณลักษณะทางเพศ พ.ศ....
วันที่ 30 มิถุนายน 2565

มูลนิธิเครือข่ายเพื่อนกระเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน
The Foundation of Trangender Alliance for Human Rights

สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย
Rainbow Sky Association of Thailand (RSAT)

สมาคมบุคคลข้ามเพศแห่งประเทศไทย
TRANSSEXUAL ASSOCIATION OF THAILAND

AMERICAN JEWISH WORLD SERVICE

UNDP